

עין משפט
נר מצוה
ב:

ו' א מ"ז פ"ב מלכות
ממרה הלכה ד ועין
בהשגות ונמ"מ סמג עשין
סב נוסף ע"מ פ"י רכב
סעף א:

רבינו חננאל

אמרי ו' הכי נשאל
למכור את ארצו וספר
ומי בקל ימיה ויטען
באומר לו ידעתי ואלו
שיתקן חבטתו ממני
לקנותו וימיה לכן מי
שיתן לו דמיו הרי הוא
במורה לו ונתן לו א' בתן
דמים הוא חשיל' המצות
שאלו ולקח ויטען ואלו
יודע מי מה שנתן לו ויטען
החשיל' כן לו ויטען
שיתן בשבטיו ויחלקו.
וכן שאלו אה אקנה אתה
שנתן שבעך וחתי אה
סרולו בשבטיו ויטען
מכור אתה אה לו
חיים לשבטות אה של
אחיו דתן. מחוי' אה
בכן בנס דתן בן ננס
א' חייט וקחני שאלו
ונטילן בן ננס ביהודה דברי
בן ננס הן בשבטות
סרלן לו והשבעני בחתירה

[illegible]

ב:

א' תנא מציאה. משום דמורה ואמר חבראי ללו מדי חסר לך תפיס אל"ע שידע שחבריו מלאה ורמו רבנן שבועה עליה כדי שיפרוש אבל מקח וממכר דליכא למימר הכי שאם יודע שחבריו קנאה ללו הו' תפיס וזוהי תפסתיה על ספור שלו הו' ונתלזה המוכר בדממיק דרמו רבנן שבועה עליה חבראי לאו מדי חסר ב בהדיה אבל מקח וממכר אימא לא ואי תנא מקח רבנן שבועה עליה משו דמי קא יריב ואנא ד צריכא לדידי אשקל לטרה לזיבן אבל מצי אימא לא צריכא מקח נקט על צריכא ד"נקט ומוחד בע"כ ולא ידענא הוא בעל כורחיה לימי' שבועה שוא אפילו תהי' איכא שבועה שוא תהי' שבועה שוא אימור אגבהוה לימא מתני' כסומכוס האמר "ממ בלא שבועה ואלא מאי האי מאי א"ר רבנן ד אמרו רבנן המוציא חסר דתרייהו תפיס [פלגי] אמר' סומכוס השתא תריויהו חולקין בלא תפיס לה לא כ"ש אפי' סומכוס שמו ושמו "ולרבה בר רב הונא אפילו ברי וברי מאי סומכוס כי אמר סומכוס דממוכוס אבל היכא ד ולא קל וחומר הוא דממוכא למר ואיכא

תפיס מחמת חוקת מריה קמא ואית דגרים התם דחד מינייהו הוא:
היבא דאיבא דריא דסבונא. פירוש שבלא טענותים יש ספק
לכ"ד דיש לאחד תביעה וזו חזירו בלא טענותם כגון
בשור שגנא את הפרה (ב"ק דף מו.) ומתקלין פרה בתמור וטחרי
שהספק נולד מעצמו דין הוא שיהלוקו אפילו בלא שבעה:
ומה התם **דאיבא דריא דסבונא**. ואיכא למימר כולה דמר.
לא פריך אלא אי שומכוס ס"ל כרבנן דבין גנא דלא
חייבי לשבעת שול דלכן גנא ארבעה היבא דריא למימר כולה
דמר פלגי בלא שבעה משום דאיכא בודאי שבעה שול:
ומה התם **דאיבא דריא דסבונא**. נפקר מ"ה (ב"ב דף לה.) ושם
גבי ארבע דאמר רב נתמן כל דאליס גבר פריך מהמחליף
פריה בתמור דיהלוקו ומשני התם איכא דררר דתמונא ולא פריך
ומה התם דאיכא דררר דתמונא ואיכא למימר כולה דמר יתלוקו גבי
ארבע דאיכא למימר דתרייבוי הוא ואין חולקין אלא כל דאליס גבר
דיפריך הכא היינו משום דלענין תחוקה סברת דררר דתמונא
היא טובה מאחד שספק גמור הוא בלא טענותם דין שיהלוקו אלא
ארבע א"ע דלאפשר דתרייבוי היא כיון דליכא דררר דתמונא ואין
אוחזין הוי דינא כל דאליס גבר אבל לענין שבעה אין מועיל סברת
דררר דתמונא לתקון בלא שבעה אחרי שהוא בודאי של אחד
מהם סברא הוא שיהלוקו בשבעה אולי יודה אחד מהם:
התם

שנים אוחזין פרק ראשון בבא מציעא

דמורה ואמר: מורה היתר לעצמו ללחוץ בה בלא משפט: **לא מירי**
ואמר: אינו מפסיד כלום בזה, אלא לו ואף בלא עושה: **אכל מקח**
וממכר דליקא לתימר הכי. ואע"ג שזה גם הוא נתן את המעות
למכור בדאוקמינ' לקמן דנקט מתרייהו חד מדעמיה וחד בע"כ

וכשתחלקו יטול זה חצי מעותיו
 חצי מעותיו אפי' מקרון הוא אכלו
 דלא לא הוה לך לה לא הוה מלמד
 אמתה למזנה זה שכל לחלק ולקדן
 חצי דמים שלל כדן מחסרו: דמי קא
 יסיננא. דמים אמי רובא לית: אבל
 מינאס דליכא למימר. חברי ילך
 ומנא אחרת וזו מחסרו ממון:
 ולחו וזו מחל נקט. שאלא כל
 המוכר ממי קיבל דמיה דמינא
 כדקדושין (דף ע"ג): נאמן בעל התקא
 לומר נאמן מוכרה וזה לא מכרה.
 ואפי' דמסיים בדין שמקנה בידו אבל
 וזו מקחו בידו אינו נאמן שלל נתן
 לו לזכר כל כך להיות זכור מחסר
 שניהם מזכרו אחריו בפסוק דמיה
 הא אוקיימנא התם דננקט גבי
 מתרייהו אחד מדמיה ומחד גבי
 דמיון דלא עליה רמיא לאסודי לא דק
 כולי האי להיות טורח משהלכו מלפניו
 ולי מדמיה ולי גבי"כ אבל היכא דלא
 קיבל דמים אלא אחד מידבר דכר
 ליה: לא לריבא דנקט וזו מסריוהו.
 ה"ג ולא ידעינן מהי מדמיה ומאי
 בעל כורחיה. ולא גרסי' ולא ידע דאפי'
 דע כזו חס המוכר נאמן משהלכו
 דמיון חס: חסני. דמשבע
 לתריויהו אחד משבע לשיקרא: דלא
 כזן ננס. במסכת שנועות (דף מה).
 גבי חנוני על פנקסו: לא ואלו. באין
 לביד דן מנת לשבע אחד מהם
 לשוא אחר בעל הבית לחנוני קן לבני
 חטים בדבר ועלי לשלם או לפועלים
 כעל מעות אמי חייב שבטרים ועלי
 ליתן קלע הוא אומר נתתי והוא אומר
 לא נתנלי ופשיס חוטבין לזן גבי"כ
 שניהם נשבעין וטועלין מבעל הבית
 אחר כן ננס כי"ד אלו ואלו באין לרי
 שנועת שוא אלא שניהם טועלין
 גלא שנועה: אומר בבדי דדי
 וריבא

אגב־הסוד. לנתיב־הא וכל אחד ואחד כבוד אִין הגב־הסוד מחיל־ה וכול־ה
שִׁי וְכִי מִשְׁתַּבֵּעַ עַל הַיָּה קוֹשֵׁט־מִשְׁתַּבֵּעַ. וְלַעֲיִן מִקָּח וּמִמִּכָּר
נְמִי שִׁמָּה לְשִׁמָּה מִתְרַשָּׁ: כְּסוּמֻכּוֹ. כְּכֹחַ קִמָּח גְּבִי שׂוֹר שִׁנְתָּ
אֶת הַפֶּהר וּנְמָלָה עוֹבֶרֶת בְּלֶדֶה (דף מו:). עֲלִינֵי הַרְיֹה. כְּעִידִים
וְחִי לֹא לֹא גְבִי מִיָּדוּ וְהִכָּה וְהִלָּקִין (כְּשִׁנְעוּלֵה): הִי"ג אִי דִאֶפְסִי
כְּעֵלְמָה רִכְנָה הֶסֶם לֹא תִפְסִי תִרְיִיטוֹ אֲמֹר רִכְנָה כִּי הֵכָה דִאֶפְסִי
תִרְיִיטוֹ פִּלְגִי כְּשִׁנְעוּלֵה אֵלָּא אִי אֲמֵרֶה סוּמֻכּוֹ וְמֵה הֶסֶם דִּלָּא
תִפְסִי תִרְיִיטוֹ אֲמֵר סוּמֻכּוֹ פִּלְגִי בִּלָּא שְׁנֻכּוֹ הֵכָה דִאֶפְסִי
תִרְיִיטוֹ לֹא כֹל שֶׁקֶ: תִרְיִיטוֹ תִפְסִי. וְאִין כָּמֵה מוֹלִיֵּא מִחֲבִירוֹ:
כְּשִׁנְעוּלֵה פִּלְגִי לֵא. כִּיִּין דִּמְחֶסֶר גּוֹבִיטָא כְּמֵה שְׁחִירוֹ וּפּוֹסֵם
הִדְאִי תִפְסִי כְּכֹחַ. וְהִדְאִי תִפְסִי (כְּבִלְהִין) לֹא קִיס לֹא לִרְכֵּנָה
לְהוֹלִיֵּא מִמּוֹן מִחֻקְתּוֹ כְּכִידִי כְּדִאֲמֵרִי הֵסֶם לִרְכֵּנָה דְּעֵבִי רִאִיֵּה
הַלְרִיכּוֹ שְׁנֻכּוֹ: שִׁמָּה וְשִׁמָּה. כִּי הֵסֶם דְּקִמִּי נְמָלָה עוֹבֶרֶת
בְּלֶדֶה וְאִין יְדוּעַ אֵם עַד שֶׁלֹּא אֵלָּא נִנְחָה וְאִין מִשְׁיִלְדֶה נִנְחָה
וְחִי מֵת הוֹלֵד מִחֲמַת הַנִּנְחָה שֶׁלֹּא מֵאֲלִינֵי וּכְשִׁין דְּכֹל חַד שֶׁמֶת
טַעֲיִן לִיכָּה לִמְרַמֵּעַ עֲלֵי־הוֹ: דְּרִכֵּה כִּר כִּר כְּהוּבֵה. כְּפִקֵּק
הַשׁוֹאֵל לְקַח (דף ק:). דְּרָרָה דְּמִמּוֹנָה. חֲסֵרִין מִמּוֹן. שִׁאֵם
יִפְרַע זֶה שֶׁלֹּא כְּדִין הִי חֲסֵרִין מִמּוֹן וְאֵם נִפְטֵרֵי שֶׁלֹּא כְּדִין
נִנְחָה זֶה חֲסֵר וְלֵד פְּרִחוֹ: וְמֵה הֶסֶם דִּאִיכָּה דְּרָרָה דְּמִמּוֹנָה
כִּי. אֲחִיה מִתָּן שִׁמְפִּסֵּד הִתְעִי שֶׁלֹּא כְּדִין אֲחִיה מִחֲסֵרִין מִמּוֹן:
וְחִיכָּה

מסורת הש"ס

(א) קדושין עד... (ב) שטופת
מה... (ג) וכו' לה: (ד) וכו'.
(ד) שם לה: (ה) וכו' (ידף
מו). לקמן ק... (ז) וכו' (ל).
(ז) לקמן ק...

הגהות הב"ח

(א) גם' ולי תנא תקח
וממכר ה"א התם כול
ללמי :

מוסף רש"י

[illegible]